

LİSELERDE TİYATRO

HAYATI
ASILYAZICI

AKŞAM, İstanbul Okullararası Tiyatro Yarışmasının ilkinin kısa bir sürede düzenledi. 1966-67 ders yılı dönemi sona ermeden birinci denememizi yapmak istedik. Okullararası çeşitli yarışmalar yapılmıştı şimdiye kadar. Ama tiyatro gibi sanatın en çok kolektif çalışmak istenen önemli bir dalında düzenlediğimiz yarışmanın niteliği gerçekten de yoğun çalışmaları gerektiriyordu. Bu bakımdan okullara yapılacak yarışmanın zaman ve şartlarını bildirdiğimiz vakit bazı tereddütlerimiz yok değildi. Fakat herseye rağmen bes okul bile katılsa önemli bir işin başlangıcını gerçekleştirmiş olacaktık. Oysa bir çırpıda 15 okul yarışmalara hazır olduğunu bildirdi. Hersey bir yana, şimdiye kadar yapılan yarışmaların hem en çok olanı, hem de en çok eğitsel yönleri olan geniş bir çalışmayı kapsıyordu. Nedir ki, okullarımız, öğretmenleri, yöneticileri ve öğrencileri tiyatro konusunda çabırda bırakmakla önümüzdeki yıllar için geniş ufukların açılacağına da inanıyorduk.

Okullarımızın çoğunluğunun amatör tiyatro çalışmalarına yöneceklerine inanıyorduk. Ve böylece Ulusal Türk Tiyatrosuna kültür yuvalarımız da katkıda bulunacaktık. Öğrencilerimizin bu yarışmalarda duyacakları ürpertiler, tatlı heyecanlar çağımızın en önde gelen sanatlarından tiyatroya özellikle Türk Tiyatrosuna geleceğin sanatçıların kazandıracaktır. Belki erken ama alınan sonuçlara bakarak söylüyorum; okullarımızda kurulacak tiyatro kolları ile öğrencilerimiz tiyatrodaki yerlerini kavramada, en iyi yolu seçmek için bir alışkanlık kazanacaklardır. Okullarımız tiyatroya sanatçı yetistirmekle kalmayacaklar. Tiyatro sevicilerini de beraberinde getireceklerdir. Kültürel ilişkiler güzel sanatların herhangi bir dalıyla yapılmıca ulusca yararlar sağlayacaktır. Bilimde ve sanatta ne kadar çok değerler kazanırsak başarılarımız da o denli artacaktır şüphesiz.

Yarışmaya katılan okulları katılma sıralarına göre vereceğiz. Örneğin 18 Nisan 1967'de Galatasaray Lisesi ile başlayan yarışmayı eleştirmekle başlıyoruz yazıımıza.

AKŞAM
Tiyatro
Yarışmasının
getirdikleri

Haldun TANER

AKŞAM'ın düzenlediği Tiyatro Yarışması bir çok bakımdan çok yararlı oldu.

Ye-Ye müziği yarışmalarının liselerarasında yarışma haline getirildiği bir ortamda, bilgi, zekâ ve sanat yarışmalarının azlığı her aydını üzmette idi. Bu yarışma önce bu gödiği doldurdu.

Lise öğrencilerinin tiyatro alanında da tatlı bir çekişme havasına girmesinin mümkün olduğunu bize gösterdi.

Tiyatro sezonunun tavşadığı, seviricilerin toplulukları prova eder gibi kendi başlarına bıraktığı şu bahar günlerinde, Karaca Tiyatrodaki yarışma temsilleri adam almadi. Salon balkonun son yerine kadar doldu. Yarışmanın kazançlı bir yanı da lise sıralarındaki gençler arasında tohum halinde değme tiyatrocular bulunduğunu göstermesi oldu.

Yarışmacılar içinde pek olağan sayacağımız acemilikler yanında sahne sempatisi, sahne rahatlığı, vücut yeteneği, role giriş, nefes hâkimiyeti, ölçülülük, tempo dengesi gibi profesyonellerde bile, ne yazık ki, pek sevrak rastladığımız mezijyetlerden bir kaçını, hattâ bazısında çoğunu bir arada görmek işi gücü bırakıp on iki gün boyu iki saatimizi o salonda geçiren biz jüri üyelerinin tek avuntumuz oldu.

Nitekim istidatlı oyuncuların kokusunu alan açıkgeç bazı profesyoneller bu toy gençleri truplarına ayartmak kastiyle temsillere gelir bile oldular.

Bu gayretkeşlik hâzin bir gerçekten ileri geliyordu. Bugün tiyatromuz hâzin bir seviyesizlik içinde bulunuyor. İki üç elebaşının kurduğu topluluklarda öbür roller çoğu zaman rastgele heveslilere verildiğinden oyun seviyesindeki düşüklük artık İstanbul seviricisini bezdirecek duruma geldi. Tiyatromuza yeni, taze, dinamik, pırıl pırıl sanatçılardan, bir serum gerekiyor.

Ne var ki, bu konuda fazla acele ve günün kurtarılması kaygusu hiçbir şeyi çözümlenmeden başka tohum halindeki o genç istidatları da daha açmadan soysuzlaştırabilir.

Galatasaray Lisesi yarışmaya tek perdelik «Gış» oyunuyla katıldı. Resimde oyundan bir sahne görülüyor. (Foto Akşam - Levent Lir)

G. Saray

Galatasaray Lisesi, uyumsuz tiyatromun ünlü yazarı Jean Tardieu'nun tek perdelik «Gış» adlı oyunuyla katıldı yarışmaya. Yıldırım Keskin'in çevirisini Mahmut Güner sahneye koymuştu. Işık, efekt, dekor ve sahneye konuş bir bütünlük kazanmıştı. Genç yönetici, tiyatro eğitimi ile ileride adından söz ettirebilir. İbrahim Evrim ve Nami Başer'in oynadığı oyunun benzeri ilgi çekici tarafı sahneleniydi. Doğru bir yorum yapmıştı Mahmut Güner ve Nami Başer oyuncu olarak dikkati çekiyordu. Kanımca, tek perdelik bir oyunla katılmaları daha iyi bir derece almalarını engelledi. Oysa, tek perdelik bir oyun daha oynansaydı başarıları artardı elbet. Çünkü, bütün oyunlar tek perdelik olsa idi değerlendirme değeri düşerdi. Üç perdelik oyunla güç prodüksiyonla rampa ışığına getirilen oyunlarla, «Gış» gibi bir perde olanlar arasında ister istemez fark yaratıyor.

Okulların ve yarışmaların izleyenleri aydınlatmak için jüri üyelerinin yapmış oldukları değerlendirmelerdeki ölçüleri verelim. Yarışmanın şartlarına göre önce oyunlarda bütünlükle oynanışta başarı 60, dekor-kostüm-ışık-aksesuar ve ses 20 sahneye konuş 20'er puan üzerinden değerlendirildi. Yani toplam 100 puan ediyor. Ayrıca; en iyi kız, en iyi erkek oyuncu ve en iyi yardımcı kız, en iyi yardımcı erkek oyuncu için de 100 puan üstünden değerlendirme yapıldı. En iyi kız ve erkek oyuncu için 30'er puan, yardımcıları için de 20'er puan verildi. En yüksek puan alanlar derecelere girtiler.

Saint Joseph'in Üsküdar Amerikan Kız Lisesi ile birlikte oynadıkları «Kel Şarkıcı» piyesinden bir sahne. (Foto Akşam - Levent Lir)

S. Joseph

İstanbul'un Anadolu yakasından katılan tek okul Saint Joseph Fransız Lisesi oldu. Öncü tiyatromun güçlü yazarı İonesco'nun «Kel Şarkıcısı» oynadılar. Oyunu çevirenler, Ülkü Tamer ve Genco Erkal, sahneye koyanlar Fatma Ramazanoğlu - Kadir Çağızbay, Hülya Şambaklı - Yasemin Öner ve Aylin Öniş Üsküdar Amerikan Kız Koleji'nin öğrencileriydi. Erkek ya da kız liseleri oyuncu alış-verişinde birbirlerine yardım etmekle olumlu bir davranışta bulunuyorlar.

«Kel Şarkıcı», şimdiye kadar bizde gördüğüm İonesco'nun en doğru yorumuydu diyebilirim. Oyuncular da belli bir seviyeyi tutturarak oynadılar. İonesco'da «tip»leri ve karakterleri çizmek oyunculara düştüğü için bir soyut oyunun verdiği güçlük vardır. Yani karakterler ve «tip»ler belli değildir ve eser yorum gücüne dayanır. Sahneye konuştaki yorumla oynanış arasında beliren farklar sadece oyuncularından geliyor. Lise seviyesinin çok üstünde bir İonesco oyunu gördük. Ne var ki, bu çeşit oyunlardaki yorumlar şüphesiz son sözü söylemezler. Umutlu yorumcular olarak gördüm Saint Joseph Lisesi öğrencilerini. Kendilerini sanatta biçimlendirmeye uğraştıkları vakit önce eserlerde başarıları artacak. Hattâ çalışmalarını yoğunlaştırırlarsa bu soy tiyatroya eserlerinde üslup bile kazanabilirler. Bütün iş, çabaları sürdürmektir.

Saint Joseph Lisesi'nin «Kel Şarkıcı» ölçülü olarak oynaması onlara ayrıcalık kazandırdı denebilir. Abartısız yalın bir oynanışta bu. En doğru «İonesco» yorumunu kendi gücüne göre hizmetçideki Aylin Öniş verdi. Sonra sırayla «Bay Martim de Demir Serezli», «Bay Smith»de Demir Kısakürek'i sayabiliriz. Yasemin Öner, Hülya Şambaklı ve Ali Akbayar oynanışı tamamlayan diğer oyuncular.

Yarın: VEFA LİSESİ VE ÖZEL SİTE KOLEJİ